

Красношлик Анастасія Олександрівна
студентка 3-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Берназ-Лукавецька О.М.

ОСОБЛИВОСТІ ПОДІЛУ МАЙНА ПОДРУЖЖЯ, ПРИДБАННОГО В КРЕДИТ

Відповідно до ч. 1 ст. 60 Сімейного кодексу України, майно, нажите подружжям у шлюбі, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незважаючи на те, чи мав один з них самостійний заробіток [1]. Статистика показує, що приблизно 45% шлюбів закінчуються розлученням, тому врегулювання поділу майна при розлученні є важливим для українського законодавства. Незважаючи на те, що ця категорія справ є добре дослідженою, з напрацьованою судовою практикою, є окремі питання, які потребують нормативного врегулювання. Однією з таких проблем є врахування кредитних зобов'язань сім'ї при розподілі спільно нажитого майна.

Об'єктом права спільної сумісної власності подружжя може бути будь-яке майно, за винятком виключеного з цивільного обороту. Згідно з ч. 1 ст. 190 Цивільного кодексу, майном як об'єктом є річ, сукупність речей, майнові права та обов'язки [2]. Тобто, поділу підлягають не тільки речі, але й майнові права та обов'язки, які є об'єктом права їх спільної сумісної власності.

Відповідно до ст. 65 Сімейного кодексу України, договір, укладений одним із подружжя в інтересах сім'ї, створює обов'язки для другого, якщо майно, отримане за договором, використовується в інтересах сім'ї. На практиці у більшості справ про поділ спільного майна подружжя розглядаються позови та приймаються рішення про поділ речей, які належить до спільної сумісної власності подружжя, при розподілі майна суди враховують лише наявні об'єкти власності та оминають кредитні зобов'язання.

Відповідно до пункту 24 Постанови пленуму Верховного суду України №11 від 21.12.07 р., при поділі майна враховують також борги подружжя та правовідносини за зобов'язаннями, що виникли в інтересах сім'ї [3]. Але необхідно зазначити, що сумісною власністю є лише та частка квартири, кредит за яку був сплачений під час шлюбу. Частка квартири, кредит за яку був сплачений після розлучення за рахунок особистих коштів одного із членів подружжя, є приватною власністю і не підлягає розподілу. Так, наприклад, частка квартири, кредит за яку був сплачений дружиною чи чоловіком після розлучення за рахунок особистих коштів, є приватною власністю дружини або чоловіка і не підлягає розподілу.

На поділ майна та розмір часток у спільному майні впливає стан погашення кредиту. Якщо кредит повністю погашений, спільне сумісне майно підлягає поділу між чоловіком та дружиною за правилом рівності часток. Якщо кредит погашений частково, то необхідно вирішити питання щодо його подальшого погашення, він може бути поділений пропорційно між членами колишнього подружжя або один з них може взяти борг на себе, за умови отримання грошової компенсації. Ще одним суттєвим моментом, що враховується при вирішенні питання про сплату кредиту, отриманого у шлюбі, є наявність статусу фізичної особи – підприємця у одного з подружжя. Наприклад, кредит, отриманий на розвиток бізнесу, погашається підприємцем за рахунок особистих коштів, а також частки у спільному майні подружжя. Тобто на майно другого з подружжя стягнення за борговими зобов'язаннями не застосовуються.

Верховний Суд України у справі від 27 квітня 2016 року № 6-486 про поділ майна подружжя, а саме автомобіля, придбаного в кредит, визначив основні положення, які суд повинен враховувати при вирішенні таких справ, наприклад, необхідно встановити за рахунок кого з подружжя здійснювалася сплата кредиту, чи вносились особисті кошти в рахунок погашення кредитного зобов'язання, чи не зміниться розмір компенсації внаслідок відчуження спільного сумісного майна внаслідок врахування внесених у рахунок виконання спільного боргу іншим із подружжя особистих коштів [4].

Як висновок, слід зазначити, що незважаючи на те, що часто при розірванні шлюбу виникає спір щодо поділу майна, придбаного за кредитні кошти під час шлюбу, закон не містить конкретно визначених норм регулюючих цей процес, через це, суди часто припускаються помилок, через неоднакове застосування правових норм та судової практики при вирішенні питання про врахування боргових зобов'язань при визначенні часток подружжя у їх спільній сумісній власності. Для вирішення цієї проблеми необхідно усунути прогалини та непорозуміння щодо застосування норм законодавства, зокрема ст. 65 Сімейного кодексу при вирішенні питання поділу майна подружжя, що є об'єктом права спільної сумісної власності, а також враховувати індивідуальні особливості кожної зі справ.

Література:

1. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III// Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2002. -№ 21-22. – Ст.60
2. Цивільний кодекс України. Від 16 січня 2003 р. № 435-IV. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2003. – № 40-44. – Ст. 190
3. Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного

майна подружжя // Постанова Пленуму Верховного Суду України від 21 грудня 2007 р. № 11.

4. Про поділ майна подружжя // Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 квітня 2016 р. №6-486цс16.

Левчук Владислав Сергійович,

студент 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Завальнюк С.В.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ

Статтею 3 Конституції України закріплено основоположний принцип пріоритетності прав людини та її духовних благ порівняно із іншими соціальними цінностями. На забезпечення цього положення було визначено низку основоположних прав і свобод людини. Одне з них вказане у ст. 55 Основного Закону, яка передбачає можливість судового захисту особистих прав, порушених неправомірними діями як в кримінальному, так і в цивільному процесі, шляхом подання позову про відшкодування моральної шкоди.

Варто зазначити, що в Україні інститут відшкодування моральної шкоди є доволі молодим, та містить деякі проблемні питання. Тому не дивлячись на доволі детальне дослідження даного аспекту визначними вченими, такими як Йоффе О.С., Калмиков Ю. Х., Підпригора О.А., Подзолкін І.В, й нині є проблемні питання, що й обумовлюють актуальність даного дослідження.

Моральну шкоду варто визначити втрати немайнового характеру, внаслідок моральних чи фізичних страждань, або інших негативних явищ, заподіяних фізичній чи юридичній особі незаконними діями або бездіяльністю інших осіб.

Відповідно до Постанови Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 року № 4 «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» моральна шкода може полягати, зокрема: у приниженні честі, гідності, престижу або ділової репутації, моральних переживаннях у зв'язку з ушкодженням здоров'я, у порушенні права власності (в тому числі інтелектуальної), прав, наданих споживачам, інших цивільних прав, у зв'язку з незаконним перебуванням під слідством і судом, у порушенні нормальних життєвих зв'язків через неможливість продовження активного громадського життя, порушенні стосунків з оточуючими людьми, при настанні інших негативних наслідків.